

Janez Jalen | Roža mogota

Tretje dejanje iz drame, ki se godi v okolju Triglava v starosvetnih časih.

Pozorišče: Vaška lipa; pod njo več sedežnih kamnov. Ob strani pročelje cerkve. V ozadju krčma in vas. V daljavi za vasjo se dviga vrh Triglava. V vasi je semenj (žegnanje), Lavrenčeva nedelja. V zvoniku potrkava k zadnjemu blagoslovu popoldanske pobožnosti. Možnarji pokajo. Iz cerkve prihajajo ljudje. Prvi so godci. Pod lipo se ustavijo. Zvonovi utihnejo. Oglase se struna in piščal in bas. Pari kar pod lipo zaplešejo. V ospredju se sučeta Klemen in Tilka. Plesa je konec. Med vriskanjem fantov odhajajo plesalci v krčmo. Ljudje se razidejo. Klemen in Tilka ostaneta sama pod lipo.

Klemen: Odkar si odšla s planine nazaj v dolino, je bilo pod vrhovi Triglava dolgočasno, Tilka!

Tilka: Klemen! Samo, da nisi več hud zavoljo Benečana.

Klemen: Ah, kaj! Res moraš biti z gostom prijazna.

Tilka: Oče in teta Mina tako hočeta. Imam pa rada samo tebe.

Klemen: Zato sem ti pa prinesel šopek, kakršnega bi ti nihče drug ne mogel natrgati. Poglej te očnice in murke in nageljne. (Ga ji dá.)

Tilka (ogleduje šopek): Klemen! Rože mogote ni vmes.

Klemen: Nisem bil zadnje dni nič v vrhovih Triglava.

Tilka: Oče in teta hočeta imeti rožo mogoto.

Klemen: Teta Mina za drugimi zelmi pretakne vse skale. Naj se povzpne še v vrhove Triglava in si sama odtrga triglavsko rožo.

Tilka: V vrhove Triglava smeš samo ti, ljubljenec rojenic.

Klemen: Ljubljenec rojenic —? Potem pač sam najbolje vem, kaj smem in česa ne smem storiti.

Tilka: Rožo mogoto hočem imeti tudi sama. Neži si jo dal.

Klemen: Z Nežo sva otroka gorá.

Tilka: Jaz pa sem v ravnini dorasla v dekle. Zato me menda uglajeni dolinci bolj razumejo kakor robati gorjanci.

Klemen: Tilka, kako govoriš?

Tilka: Kakor sem rekla.

Klemen: Tilka!

Gabriele in Antonio (prideta).

Gabriele: Per Bacco! Danes bo teklo vino od mize. Nalokam se ga do grla, preden za vselej zapustim te, od Boga pozabljene kraje.

Antonio (ga dregne in mu pokaže Klemena in Tilko).

Gabriele (si položi prst na usta, češ da bo molčal, in se odsmuka naprej proti krčmi).

Antonio (pristopi): Tanti complimenti, signorina Tilla.

Tilka: Buon giorno, signor Antonio!

Antonio: Veselo je danes pri vas. Godba doni in mladi svet se ves vrti. Ali smem tudi jaz prositi za ples najlepšo zlatolaso krasotico iz okolja Triglava, signorina Tilla?

Tilka: Prosim, signor Antonio. (Se ga prime za podpazduho.)

Klemen (kar verjeti ne more): Tilka! —?

Tilka (se obrne z glavo nazaj): Prinesi mi rožo mogoto. (Odide z Antonijem.)

Klemen (mrko gleda za njima. Zazre se v vrh Triglava): Triglav! Svéta gora! Cvet lepote! Naš opornik in branik! Prav mi je. Kakor sem sam postal nezvest goram, tako postaja Tilka nezvesta meni. (Sede na kamen, se opre s komolci ob kolena in skrrije obraz v dlani.)

Neža (tiho pride in položi Klemenu roko na ramo): Klemen! (V krčmi godba in ples.)

Klemen (naglo vstane): Ti, Neža?

Neža: Klemen! Orel ne poveša perutnic, če mu črni krokar spelje grlico, ki ga ne more razumeti in bi ga nikdar ne mogla osrečiti.

Klemen: Imaš prav. Pa vendar —

Neža: Kralj planin sme bolešno krikniti samo za orlico, ki mu jo krogla drznega lovca zbije izpred visokega gnezda.

Klemen: Neža, ko bi ti vedela —

Neža: Vem. Rožo mogoto zahteva Tilka od tebe. Ti si pa triglavsko rožo dal samo meni in je ne moreš za nikogar več odtrgati. Najmanj za kakšno dekle, četudi je Robarjeva Tilka. Prepošten in preponosen si, da bi prelomil besedo. In pa — zakletve, da se ubiješ v gorah, se tudi bojiš.

Klemen: Neža! Kako vse drugače me poznaš ti kakor Tilka.

Neža: Klemen! Da bo za oba prav — zate in za Tilko — daj Tilki moj cvet rože mogote. (Mu jo ponudi.)

Klemen: Neža. Naj mar še bolj razžalim gore, kakor sem jih doslej —?

Neža: Res. Otroka gorá sva. Vrniva se nazaj v goré.

Klemen: Ponižan od črnega Benečana bi ne mogel več brez sramu pogledati Triglavu v obraz.

Neža: Prav! Razjasni naj se prej. Ne povešaj pa glave zavoljo Benečana in Tilke. Vedi se, kakor se ponosnemu triglavskemu orlu spodobi. Klemen! Pojdiva plesat. (Si zatakne triglavsko rožo nazaj v nadržje.)

Klemen: Pojdiva! (Odideta proti krčmi.)

Mina in Blaž (prideta).

Blaž: Slišiš, Mina, kako se mladi svet brezskrbno vrti.

Mina: Še midva se zasukajva. Vsaj enkrat. Spodobi se. Sva najstarejša planšarja. Še vsako leto sva se.

Blaž: Letos se ne bova. Morebiti drugo leto spet. (Sede.)

Mina: Zakaj ne letos?

Blaž: Bojim se, da mi zahrbtni Benečan spodnese nogo.

Mina: Antonija misliš?

Blaž: Da, da. Tistega, ki se priliznjeno smoli okrog pogospodene vaše Tilke. Eee, vas bo še glava bolela, Robarje. Pa bo prepozno.

Mina: Nič ni res, Blaž. Tilka z Benečanom Klemenu samo nagaja. Naj ji Klemen prinese z vrha Triglava rožo mogoto, pa bo vse dobro.

Blaž: Saj ni na glavo padel, da bi izročal ključ do zakladov v Bogatinu Robarjem, če si jih lahko sam odpre. O, vas poznam! V zlato

in bisere zasuta in šolana Robarjeva Tilka bi preprostega triglavskega lovca še pogledati ne marala več. Ozirati bi se začela za grofi in knezi in bi najraje pričakovala, da pride ponjo sam španski kraljevič.

Mina: Tako malo zaupa Klemen Tilki —

Blaž: Še preveč ji. Ne vem, da se ne spreumete. Navsezadnje bi utegnil skrivnostno rožo mogoto izvabiti iz Tilke priliznjeni Benečan. Odnese bi Bogatinove zaklade in se nam vsem v pest smejal.

Mina: Ne. Taka Tilka ni.

Blaž: Če ni, naj vzame Klemena, kakršen je. Brez rože mogote.

Mina: Ne. To ni mogoče. Tilke ne damo navadnemu lovcu.

Blaž: No, vidiš, da prav poznam Robarje. — Kaj pa, če Klemen Tilko samo preizkuša, ali ga ima zares rada, ali samo zavoljo rože mogote —?

Mina: Hm! Nemogoče ni. Pa ne verjamem.

Blaž: Se že izkaže. Najraje še danes. Zdi se mi, da se boste Robarji obrisali pod nosom za rožo mogoto, za zaklade v Bogatinu in še za Klemena. Bo tako še najbolj prav. Tilka in Klemen ne spadata skupaj. Kvečjemu Neža in Klemen. Čudna ljubezen je med njima. Le zakaj Klemen ne vzame Neže in sili za Tilko, ki prav nič ni zanj —?

Mina: Dobro znaš napeljevati vodo na svoj mlin.

Blaž: Neža rožo mogoto že ima. Pa ji niti na misel ne pride, da bi šla odpirat z njo zaklade v Bogatinu. Celo Tilki ponuja svoj cvet, če se odpove za vedno Klemenu, ki ga ne more osrečiti.

Mina: Kdo naj vse to razume.

Blaž: Klemen in Neža vesta sama najbolje, kaj delata. Oba sta otroka gorá. Tilka bi ju ne smela trgati narazen. In še Benečana meša vmes. Da je le sram ni. Klemen se utegne razjeziti, razžali rojenice, nas vse pa zadene hudo. Vsaj ti imej pamet, Mina! (Odide v cerkev.)

Mina: Pridigo sem danes že slišala. Namolila sem se tudi. Naplesala pa še ne. Bo že kako. Nazadnje Klemen le prinese rožo mogoto. (Odide proti krčmi. Potoma sreča Tilko, ki jo vodi Antonio od plesa, še vedno objeto okrog pasu): No, no, Tilka! Prav prenorčavih navad pa nikar ne vpeljuj pod naše goré.

Tilka: Teta! Za rožo mogoto.

Antonio: Signorina Tilla! Ti sama si najlepša roža. Ob tebi je človek kakor omamljen. In ne vem, kako naj bi se zahvalil, da sem smel plesati s tabo.

Tilka: To vendar nič ni, signor Antonio.

Antonio: O pač, pač. Dovolj, da okrasim tvoj, iz snežnobelega marmora izklesan vrat s to zlato verižico.

Tilka: Signor Antonio —? Toliko dragocenost —?

Antonio: Ne brani se. Zame je to malenkost. (Ji obesi verižico okrog vratu.)

Tilka: Grazie tante, signor Antonio!

Antonio: In kaj vidim. Tvoja žametna roka še ne nosi prstana, čeprav si zaročena z varovancem rojenic. Lahko bi ti prinesel najlepši

in najtežji briljant. Pa noče. Dovolj, naj ti natakнем svoj rubin. (Si ga sname.)

Tilka: Kakor goraka srčna kri žari.

Antonio (natika Tilki prstan): Si, signorina Tilla. Tako gorí moje srce zate. Rajši kakor vse zaklade Bogatina bi odpeljal tebe v Benetke, da bi v prelepi palači kraljevala mojemu srcu.

Klemen in Neža (prideta iz krčme in prihajata počasi pod lipo).

Tilka: Signor Antonio! Bogato ste me obdarovali. S čim naj se vam oddolžim?

Antonio: Z nobeno dragocenostjo bi me ne mogla bolj osrečiti kakor s šopkom, ki ga nosiš pripetega na svojih prsih.

Tilka (se malo obotavlja): Klemenov gorski šopek?

Antonio: Si, si. Prav tega. Ko ovne in se posuši, ga bom nosil na svojem srcu, dokler z mano vred ne razpade v prah.

Tilka: Če je tako, vam ne morem odreči. (Mu da šopek.)

Antonio (ga ogleduje): Signorina Tilla! Razloži mi še, kako je ime tem prečudnim cvetovom?

Tilka (mu kaže): Bela zvezda z zlatim očesom v sredi je očnica. Tudi triglavka ji pravimo. Pomeni pa, če jo fant prinese dekletu, da ni tako visoke in strme gore, čez katero bi ne hodil v vas.

Antonio: Kakor pesem.

Tilka: Temnordeča murka iz ljubezni izgoreva. Ne more se prikriti. Njen močno dehteči vonj jo izdaja.

Antonio: Čudovito.

Tilka: Gorski nagelj pa pravi: Čeprav ne žarim kakor moj drug na oknu dekleta, pa zato kljubujem sončni pripeki in burjam in nevihtam. Še zmrzal me ne umori.

Antonio: Gorski nagelj. Mislil sem, da je ta cvet roža mogota.

Tilka (se zdrzne): Roža mogota —? Ne —

Klemen (pristopi): Tilka! Daj tujcu zlatnino nazaj.

Tilka: Klemen —

Robar (pride): Gosta vendar ne bo žalila.

Klemen: Gosta —? Kdo ga je vabil, črnuha! Sam se je pritihotapil. Pohlep po naših rudah ga je prignal. Zmede je prišel delat med nas.

Robar: Lahko govoriš, ko ti ni drugega mar kakor pohajkovanje.

Klemen: Vam pa samo, kako bi čim več nagrahili.

Robar: Ti, fant!

Klemen: Sem prav tako svobodnjak kakor vi. Morebiti še bolj. Vi ste se odkupili. Jaz pa sem se z mečem in ranami in prelito beneško krvjo osvobodil. Se že smem ozirati tudi za Robarjevo hčerjo.

Tilka: Nimaš pa še pravice ji ukazovati in je pred vljudnim gostom sramotiti.

Klemen: Tilka —? Prosim te. Vrni tujcu izdajalske darove.

Tilka: Prinesi mi rožo mogoto.

Antonio: Si, si. Rožo mogoto.

Robar: Da, da. Skrivnostno rožo z vrha Triglava prinesi, ti najdrznejši vseh lovcev.

Klemen: Svobodnjak, Robar! Rože mogote ne smem nobene več odtrgati.

Antonio: Meni se vse zdi, da se tale lovec samo dela drznega. V vrhove Triglava se pa ne upa povzpeti in se še nikoli ni. Nikar da bi bil prvi gori. He!

Klemen: Kdo to pravi?

Antonio: Jaz, Antonio.

Klemen: Ti. Pritlikavo beneško ničè.

Robar: Utegne govoriti resnico.

Klemen: Kaj? Tudi vi, Robar —?

Tilka: Skoraj drugače ne morem misliti.

Klemen: In še ti, Tilka.

Neža: Klemen! Ne poslušaj jih! Pojdiva proč!

Klemen: Ne boj se, Neža. Nikomur več na svetu ne odtrgam rože mogote. Samo tebi sem jo. Sramotiti se pa ne pustim. Posebno ne pritepenemu tujcu, ki je prišel zdražbe delat med nas. Bomo videli, kdo je drzen in kdo ni. Z vrhov Triglava vam prinesem zlatoroga. Tudi njegov rog, pravite, odpira zaklade v Bogatinu. Njega bo teže in bolj nevarno podreti kakor odtrgati nedolžni cvet.

Neža: Klemen! Nikar!

Klemen: Nisem se zarekel, da ga ne poderem.

Robar: To je moška beseda, Klemen. Prinesi Zlatorogov rog, pa bo spet vse dobro.

Klemen: Bom. Preden zaide jutri sonce, bo v vaši hiši visel vodnik belih triglavskih gamsov. Kakor resnično stojim tukaj. Ali pa se več ne vrnem.

Neža: Klemen! Ne zarekaj se nepremišljeno!

Klemen: Vem, kaj govorim. Kajne, Tilka. Sedaj vrneš Benečanu njegove darove.

Tilka: Prej prinesi zlatoroga.

Neža: Tilka! Vzemi besedo nazaj in sprejmi moj cvet rože mogote. Pri Mariji, prečisti Devici te prosim.

Tilka: Če nisem sama vredna, da mi Klemen odtrga rožo mogoto, je tudi iz tvojih rok ne maram. Signor Antonio. Pojdiva še plesat.

Neža: Tilka! Klemena podiš v smrt.

Tilka: Najdrznejši izmed lovcev je. Ne boj se zanj.

Antonio: Andiamo, signorina Tilla! (Odideta.)

Robar: Klemen! No, pa na svidenje jutri pod noč. Ne bo ti žal, če izpolniš, kar si obljubil.

Klemen: Mi že je. Obljubim tvegati življenje, da prinesem zlatoroga. Kljub temu vpričo mene odide Tilka plesat z Benečanom. Pa kar sem rekel, sem rekel. Samostanka —

Robar: Ne grdi mi edine hčere.

Klemen (zamahne jezno z roko): Od mene proč. Zlata lačni suženj, ne pa svobodnjak. Za bogastvom hlastate, lepote svoje zemlje pa ne vidite. (Sede na kamen in si podpre z dlanmi glavo.)

Robar (odhaja): Navsezadnje pa človek le doseže —

Neža (ga prekine): — vso nesrečo, če pohlepno trmoglavo tišči vanjo.

Robar: Sedaj se pa še ti naraščaj.

Neža: Se imam za kaj. Na ljubo tujcu gonite poštene domačine v smrt. Mar res mislite, da se mora vse uklanjati vaši gospodovalni volji. Sram vas bodi!

Robar: Plesat bi šla, namesto da besedičiš.

Neža: Tilka naj pleše, ki nima srca. Le kako more. Meni se duša trga.

Robar: Prazne besede. (Odide na vas.)

Neža (pristopi h Klemenu): Klemen!

Klemen (se ne zgane).

Neža (prisede): Klemen!

Klemen (skomizgne z rameni).

Neža (prime lovca za roko): Klemen! Vsaj poglej me.

Klemen (dvigne glavo): Me je skoraj sram pogledati v tvoje jasne oči. Pa sedaj je, kar je.

Neža: Nič ne maraj! Vse bo dobro. Samo ne hodi streljat zlatoroga.

Klemen: Pojdem!

Neža: Beli gamsi, si rekel, so najlepši okras Triglava. Očaka naših gora razžališ, če ubiješ zlatoroga.

Klemen: V tropi je še več beličnih kozlov. V nekaj letih doraste drug za vodnika.

Neža: Zlatorogov rog ne odpira zlatih zakladov v Bogatinu.

Klemen: Tudi roža mogota jih ne. Vendar si jo sama večkrat ponujala Tilki.

Neža: Hotela sem tebe rešiti Tilke, ki te ni vredna. Kasneje bi se že kako izgovorila. Da niso znali s skrivnostnim cvetom prav ravnati ali kaj. Ti pa z mrtvim zlatorogom izdaš skrivnost rojenic in lepoto Triglava. Grajski lovci postrele vso tropo belih gamsov.

Klemen: Ne verjamem. So prepraznoverni. In ljudje še vedno na tihem verjamejo, da je Triglav bog. Kar naj. Menda jim je v krvi. Še v cerkvi jim doslej tega niso mogli izbiti iz misli. In precej drznosti je tudi treba, če hočeš poljubiti sivolasega očeta na hladno čelo.

Neža: Klemen! Z rogom, ki ne odklepa zakladov, si ne odpreš Tilkinega srca.

Klemen: Robarjeva Tilka naj gre kar z Benečanom. Ko se naužije njene lepote, jo proda na Turško.

Neža: Klemen! Kako govoriš?

Klemen: Kakor je res. (Vstane.) Predobro poznam Benečane. Hvalijo se z naobrazbo in krščanstvom, v resnici so samo brezvestni kupčevalci. Na tisoče otrok, ki so se zbrali, da bi se borili v sveti deželi za Kristusa, so ogoljufali za prevoznino in jih prodali nevernikom v sužnost. Pa bi ene ženske izpod Triglava ne. Mar jim je. Saj imajo kar trg za sužnje kakor pri nas za živino. Na mestu svetega Marka ostane za vse večne čase Riva di Schiavoni sramotni pečat.

Neža (je počasi tudi vstala): Kar groza me je. Tilke Antonio ne sme izvabiti s sabo. Saj si jo vendar ti imel rad.

Klemen: Moja ljubezen se je sprevrgla v zaničevanje.

Neža: Zato pa ne hodi zavoljo ne streljat zlatoroga.

Klemen: Ne grem njej na ljubo. Le Benečanu se ne pustim poniževati.

(V daljavi zagrmí.)

Neža: Klemen! Slišiš? (Pokaže z roko v vrh Triglava.) Poglej! Triglavu se je čelo pomračilo in že jezno stresa svojo trojno glavo.

Klemen: Naj jo kar. Si bolj želim obležati mrtev v njegovem naročju, kakor pa pasti pod zahrbtnimi bodali Benečanov. Nihče mi ne ubrani, ko vržem Tilki zlatoroga pod noge, da bi ne odšel do zadnjega diha borit se s temi — s temi — prekupčevalci krščanskih duš. Fej! (Pljune.)

Neža (ga miri): Ne, Klemen. Ti ne smeš oditi. Ti ne smeš umreti. Otroka gorá sva. In če me že ne maraš za ženo —?

Klemen (se prime za čelo): Ne maram — Kako bi bil srečen s teboj!

Neža (Razjasni se ji obraz. Hoče lovca kar objeti): Klemen —!

Klemen: Nikar, Neža! Ti ne moreš postati moja žena. Brat in sestra sva.

Neža: Seveda sva. Triglav je najin oče. Ta nama nikdar ne brani stopiti pred oltar.

Klemen: Že res. Triglav. Zraven je pa še moj krvni oče tudi tvoj oče.

Neža (se sesede na kamen): Klemen —!

Klemen: Vem, da te je zbolelo. Mene ne boli nič manj. Prav zato sem se hotel poročiti s Tilko. In ti si mi bila z vso bolestjo ves čas — sestra. Hotel sem ti prizanesti s to resnico, pa — Da me ne boš mrtvega obsojala. Tudi najinega očeta ne sodi. Preden je izdihnil, mi je vse zaupal. Grajski lovec je bil. Moja mati je zgodaj umrla. Po njeni smrti je vzljubil tvojo mater bolj, kakor je imel rad mojo. In ona je bila na brhkega lovca vsa mrtva. Za lepo planšarico je pa gledal tudi grof sam. Nepošteno. Ni je pustil vzeti svojemu lovcu. Nista si vedela drugače pomagati, kakor si pač sta. Oče je skril za težke dni tvojo mater v samotno gorsko kočó. On sam je bil tista rojenica, ki te je povil v mehke plenice. Vse življenje se je prikrito znal brigati, da se ti ni slabo godilo, Neža. Oh, kaj je prestal. Pa kaj bi pravil.

Neža (vstane): Klemen! Brat moj.

Klemen: Neža! Sestra — (Se objameta.)

(V gorah spet zagrmí.)

Neža: Slišiš, brat moj Klemen. Triglav te svári. Ne hodi na zlatoroga.

Klemen: Če bi res ne šel —?

Neža: Tako lepo bi živela odslej naprej. Ti triglavski lovec. Jaz triglavska planšarica. In najin skupni oče — sam Triglav. Klemen —!

Klemen: Vajen sem neviht v gorah.

Neža: Klemen. Lepo te prosim.

Klemen: Nič. Pred Benečanom se ne bom ponižal. Če mi je namenjeno — rajši v smrt. Zbogom, sestra —! (Odhiti.)

Neža: Klemen — brat moj. (Gleda za njim. Ko zginje za voglom, se ozre v Triglav): Triglav! Prizanesi drznosti svojega otroka! (Sede nazaj na kamen, skloni glavo in si zakrije obraz.)

Blaž (se vrne iz cerkve. Počasi se približa Neži, jo opazuje in ji nazadnje dvigne glavo): Neža! Nežica! Jokaš. Kaj ti je?

Neža: Klemen je šel streljat zlatoroga.

Blaž: Kaj je znorel. Pa v nevihti.

Neža: Benečan in Tilka sta ga pognala.

Blaž: Tri sto besov! Saj pravim. Kdor se veže s tujcem. Naj se Tilki do smrti oteplje.

Neža (vstane): Stric! Molite, da rojenice prizanesejo Klemenovi drznosti.

Blaž: Saj res, Neža. (Obrne se proti Triglavu in razprostre roke): Triglav, očak naš in naš stari bog! Dolge veke bediš nad našim rodом in boš do konca dni. V tvojih vrhovih živijo rojenice, dobrotne bele žene. Prisojajo nam vesele in žalostne dneve. Sami zase živimo v tvojem varstvu spokojno, tujci nam pa prinašajo trpljenje. Triglav, naš oče! Črni Benečan je izpletkaril, da hoče Klemen, tvoj zvesti sin, ubiti zlatoroga. Ne zameri mu. Naj rojenice belo tropo gamsov skrijejo njegovim očem, da ga ne zadene zlo. Spomni se Neže, vdane svoje hčere. Prizanesi ji z bridkostjo. Če je pa tvoja siva glava odločila drugače, naj bo Klemenova nesreča in Nežino krvaveče srce še poznim rodovom v opomin. Nikdar in nikoli naj se ne puste nahujskati od tujcev, da bi sami uničevali lepote lastne zemlje. (Obrne se proti cerkvi): Ti pa, Vsevečni, ki prebivaš med nami v naših cerkvah, privabi nas vse k sebi, da se bomo kakor ena čreda mirno pasli v bližnjem in daljnem okolju Triglava, varni pred volkovi. Na vse vekov veke.

Neža: Amen.

Robar in Mina (prihajata).

Robar: Sem vedel, da nazadnje Klemen odneha. In ko si odprem zaklade Bogatina —

Mina: Zlatorogovega rogu še nimaš v rokah.

Robar: Klemen ga kar gotovo prinese. Drzen lovec je in varovanec rojenic.

Mina: Ne vem. Če sem prav videla, je Tilki žal, da je priganjala Klemena, naj gre streljat zlatoroga.

Robar: Ah, kaj. Bo pa dekle potem bolj vesela, ko bo imela vsega v izobilju in si bo po mili volji izbirala ženina.

Blaž (požuga): Robar! Tvoja Tilka si bo še lase pulila.

Robar: Prej si jih bo tvoja Neža, ki je bila že trdno prepričana, da ima Klemena za vselej ujetega v svojo mrežo. No, navsezadnje ga lahko še dobi. Samo da Klemen prinese zlatorogov rog.

Neža: Kako se motite.

Mina (dregne Robarja): Matija! Ne bodi tak.

Tilka (priteče vsa zasopljena iz gostilne): Oče! Teta! Benečan Antonio je — grd. Vpričo vseh si upa kaj takega. Sram me je. (Si zakrije obraz.)

(V gostilni hrup.)

Robar: Kaj je? Kaj se godi?

Blaž: Kar ste Robarji skuhali.

Gabriele (priteče mimo).

Robar: Kam bežiš?

Gabriele: Naj jih Antoniju kar samemu nalože. Sem mu pravil, naj rajši pije vino, kakor pa da tišči za ženskami. (Zbeži.)

Andrej (kriči): Ven! — Ven! — Prasec beneški. (Brcne Antonija čez prag gostilne, da se opoteče. Antonio hitro vstane in prihuljeno zbeži.)

Andrej: Zgini, da te ne vidim več. Če ne, te zadavim kakor mačka.

Tilka: Duši me. (Si strga zlato verižico z vratu in jo vrže proč.)

Mina: Tilka, kaj počneš?

Tilka (si puli prstan z roke): Peče — Peče — Prstan žge. (Vrže še prstan proč.)

Robar: Tilka. Imej pamet!

Tilka (grebe po laseh): Roža mogota mi gori v laseh.

Neža (pristopi k Tilki in jo skuša pomiriti): Tilka. Nikar!

Tilka: Proč! Ti si bela rojenica. Ne pogubi me!

Neža: O, Bog!

(Zabliska se in zagrmí. Vse hkrati.)

Blaž: Bog in sveti križ božji.

(Vsi se preplašeno pokrižajo.)

Neža: Triglav! Prizanesi Klemenu.

Zastor.

Vinko Žitnik

Pomlad

I

Hej, pomlad k nam spet prihaja!
Zrak je južen, sneg se taja.
Dan narašča, noč upada.
Breg je rahlo zelen v lice.
Glej, in kmet že spet naklada
plug in brano na kolnice!

Vse v carongeljcih so leske.
Teloh je nastlal soteske.
Dan vse dlje pri nas poseda.
Kos na glog pripenja gnezdo.
Kdo, ki vse to s srcem gleda,
rojen ni pod srečno zvezdo?